

Beslutad av: Maria Fast, säkerhetskyddschef

Diarienummer: RS 2022-01864

Giltighet: från 2022-04-15 till 2026-04-15

Regional rutin

Säkerhetsskydd vid upphandling

Rutinen gäller för: Samtliga förvaltningar och helägda bolag i Västra Götalandsregionen

Innehållsansvar: Koncernenhet säkerhet- och beredskap (ESB)

Dokumentet ersätter: Inget tidigare styrdokument finns inom området.

Innehåll

Inledning och bakgrund	3
Definitioner	3
Ansvar och roller.....	3
När behövs säkerhetsskydd i upphandling?	4
Nivå på säkerhetskyddsavtal.....	4
Säkerhetsskyddsklasser	5
Process vid säkerhetsskyddad upphandling	5
Före upphandlingen.....	5
Under upphandlingen	7
Under avtalstiden	8
Avslut	9

Inledning och bakgrund

Krav på säkerhetsskyddad upphandling regleras i Säkerhetsskyddslagen (2018:585). Denna rutin anger de steg och åtgärder som Västra Götalandsregionens verksamheter behöver följa som ett resultat av lagen.

Säkerhetsskyddad upphandling är namnet på en process som i huvudsak går ut på att identifiera berörda skyddsvärden i en upphandling, analysera dem och ta fram ett säkerhetsskyddsavtal. Syftet är att säkerställa att skyddsvärdena får ett skydd hos anbudsgivaren eller leverantören som är likvärdigt med det som finns hos Västra Götalandsregionens (VGRs) egna verksamheter.

Varje nämnd och styrelse inom Västra Götalandsregionen (VGR) utgör en egen myndighet och därmed är varje förvaltning och majoritetsägt bolag ansvariga för att göra förvaltnings- eller bolagsspecifika säkerhetsskyddsanalyser vid upphandlingar och beroende på analysens resultat genomföra ytterligare ett antal åtgärder.

Definitioner

Säkerhetsskydd	Med säkerhetsskydd avses skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.
Säkerhetsskyddad upphandling (SUA)	Säkerhetsskyddad upphandling (SUA) syftar till att skydda säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i samband med upphandling. De uppgifter som ska skyddas berör Sveriges säkerhet.
Säkerhetsskyddsavtal	Säkerhetsskyddsavtal ska säkerställa att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter får ett skydd hos anbudsgivaren eller leverantören som är likvärdigt med det som finns hos verksamhetsutövaren. Säkerhetsskyddsavtal upprättas som ett separat avtal i upphandlingsdokumenten.
Säkerhetsskyddsanalys	En analys som innebär att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, och det som i övrigt behöver ett säkerhetsskydd, identifieras.
Verksamhetsutövare	Förvaltning eller bolag i Västra Götalandsregionen

Ansvar och roller

Enhet säkerhet och beredskap VGR	Leder och samordnar den regionala säkerhetsskyddsorganisationen och säkerhetsskyddsarbetet.
---	---

	Ansvarar för regionövergripande säkerhetsskyddsanalys samt att säkerhetsskyddsavtal genomförs vid avtal, samarbete och samverkan som rör hela VGR. Ansvarar för kontakt med Länsstyrelsen och Säkerhetspolisen i de fall där säkerhetsskyddsavtalet kräver detta.
Koncerninköp VGR	Ska vid säkerhetsskyddade upphandlingar tillse att säkerhetsskyddsavtal genomförs.
Förvaltning eller bolag VGR	Ansvarar för egen lokal säkerhetsskyddsanalys och att säkerhetsskyddsavtal genomförs då behovet finns.

När behövs säkerhetsskydd i upphandling?

En verksamhetsutövare i VGR som avser att genomföra en upphandling, ingå ett avtal eller inleda en samverkan eller samarbete med en annan aktör (motparten) ska, i de fall som framgår av [4 kap. 1 § säkerhetsskyddslagen \(2018:585\)](#) ingå ett säkerhetsskyddsavtal.

Den verksamhet i VGR som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska utreda behovet av säkerhetsskydd genom en säkerhetsskyddsanalys. Säkerhetsskyddsanalysen ska med underlag från verksamheten som upphandlingen eller avtalet berör bland annat utreda:

- vad som ska skyddas
- mot vad skyddet ska avse
- hur skyddet ska se ut.

Om säkerhetsskydd blir aktuellt i en upphandling ska säkerhetsskyddsanalysen också fastställa vilken nivå som ska tillämpas på säkerhetsskyddsavtalet.

Nivå på säkerhetsskyddsavtal

Det finns olika nivåerna för säkerhetsskyddsavtal för att anpassa säkerhetsskyddsavtalets innehåll till upphandlingsföremålets skyddsbehov:

Säkerhetsskyddsavtal nivå 1

Den upphandlade leverantören **kommer att, utanför verksamhetsutövarens lokaler eller utrymmen:**

- få tillgång till eller möjlighet att förvara säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i **säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre**, eller
- få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet där åtkomst till verksamheten kan medföra en inte obetydlig skada för Sveriges säkerhet.

Säkerhetsskyddsavtal nivå 2

Den upphandlade leverantören kommer att **i verksamhetsutövarens egna lokaler eller utrymmen:**

- få tillgång till eller möjlighet att förvara säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i **säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre**, eller
- få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet där åtkomst kan medföra en inte obetydlig skada för Sveriges säkerhet.

Säkerhetsskyddsavtal nivå 3

Den upphandlade leverantören **kan komma att i verksamhetsutövarens egna lokaler eller utrymmen:**

- få tillgång till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i **säkerhetsskyddsklassen konfidentiellt eller högre**, eller
- få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet där åtkomst kan medföra en inte obetydlig skada för Sveriges säkerhet.

Säkerhetsskyddsklasser

Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska delas in i fyra säkerhetsskyddsklasser i enlighet med de nivåer som anges i säkerhetsskyddslagen. Indelningen i säkerhetsskyddsklasser görs beroende på vilken skada som röjandet av uppgifterna kan medföra på Sveriges säkerhet.

Säkerhetsskyddsklasserna delas in enligt följande:

1. kvalificerat hemlig vid en synnerligen allvarlig skada,
2. hemlig vid en allvarlig skada,
3. konfidentiell vid en inte obetydlig skada, eller
4. begränsat hemlig vid endast ringa skada.

Säkerhetsskyddsklassificeringen får även betydelse för tillämpningen av andra bestämmelser i säkerhetsskyddslagstiftningen. Bland annat påverkar säkerhetsskyddsklassificeringen vilken säkerhetsklass som personal ska inplaceras i.

Process vid säkerhetsskyddad upphandling

Förvaltningar och bolag ska vid upphandling som innefattar säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre, eller annan säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet följa nedanstående process och kontrollera roll och ansvar under process:

Före upphandlingen

Genomför en säkerhetsskyddsanalys

Alla förvaltningar och bolag ska göra en säkerhetsskyddsanalys inför en upphandling om inte den förvaltningsövergripande och/eller regionövergripande säkerhetsskyddsanalysen svarar på huruvida upphandlingen berör säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

Säkerhetsskyddsanalys svarar på huruvida upphandlingen berör säkerhetskänslig verksamhet.

Förekommer det under upphandlingsförfarandet säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i säkerhetsskyddsklassen konfidentiell eller högre, eller ska leverantören få tillgång till säkerhetskänslig verksamhet av motsvarande betydelse för Sveriges säkerhet ska säkerhetsskyddad upphandling genomföras. Är uppgifterna klassificerade till begränsat hemlig krävs inte en säkerhetsskyddad upphandling.

Säkerhetsskyddsanalysen kan också komma fram till att det rör sig om ett skyddsbehov som inte når upp till vad som avses enligt säkerhetsskyddslagstiftningen men som ändå kan anses vara samhällsviktigt. Dessa skyddsbehov får i första hand tillgodoses genom annan kris- och skyddslagstiftning. Det kan då röra sig om lagstiftning vars primära syfte är att upprätthålla kontinuitet i samhällsviktig verksamhet.

I samband med dessa analyser kan behov av kommande säkerhetsskyddad upphandling identifieras då avsikten är att genomföra upphandling, ingå ett avtal, inleda samarbete eller samverka med aktör.

För mer information om säkerhetsskyddsanalys se:

[Säkerhetsskyddsanalys - Säkerhetspolisen \(sakerhetspolisen.se\)](https://sakerhetspolisen.se/Sakerhetsskyddsanalys)

[Vagledning-Sakerhetsskyddsanalys.pdf \(sakerhetspolisen.se\)](https://sakerhetspolisen.se/Vagledning-Sakerhetsskyddsanalys.pdf)

Om säkerhetsskyddsanalysen visar behov av säkerhetsskyddad upphandling genomförs resterande steg:

1. Anmäl avsikt om att ingå säkerhetsskyddsavtal

När en av VGRs verksamheter tecknar ett säkerhetsskyddsavtal ska det anmälas till Länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet för VGR. Enheten för säkerhet och beredskap (ESB) ansvarar för kontakt med Länsstyrelsen och Säkerhetspolisen i de fall där säkerhetsskyddsavtalet kräver detta.

Anmälan görs genom ifyllnad av [Anmälan om avsikt att ingå säkerhetsskyddsavtal \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se/Anmalan-om-avsikt-att-inga-sakerhetsskyddsavtal) som sen skickas till sakerhet-beredskap@vgregion.se

2. Genomför och dokumentera en särskild säkerhetsskyddsbedömning

Verksamhetsutövare ska göra en särskild säkerhetsskyddsbedömning som syftar till att identifiera vilka säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och vilken säkerhetskänslig verksamhet i övrigt som den upphandlade leverantören kan få tillgång till och som kräver säkerhetsskydd.

3. Genomför och dokumentera en lämplighetsbedömning

Verksamhetsutövaren ska göra en lämplighetsbedömning av aktuell leverantör. Syftet är att bedöma leverantör utifrån skyddsvärden för att avgöra om det är lämpligt att genomföra upphandlingen överhuvudtaget. Bedöms leverantör lämplig kan säkerhetsskyddad upphandling genomföras.

För mer information se 3:1.1 [Vagledning-Sakerhetsskyddad-upphandling.pdf \(sakerhetspolisen.se\)](https://sakerhetspolisen.se/Vagledning-Sakerhetsskyddad-upphandling.pdf)

4. Genomför samråd

Ett samråd görs genom ifyllnad av blankett [Samrad-vid-sakerhetsskyddad-upphandling-med-sakerhetsskyddsavtal.pdf \(sakerhetspolisen.se\)](https://sakerhetspolisen.se/Samrad-vid-sakerhetsskyddad-upphandling-med-sakerhetsskyddsavtal.pdf)

Skicka blankettent till sakerhet-beredskap@vgregion.se bifoga dokumentation av punkt 2–3 ovan samt utkast till säkerhetsskyddsavtal.

5. Upprätta säkerhetsskyddplan

Säkerhetsskyddsplanen anger vilka säkerhetsskyddsåtgärder som gäller för den upphandlade leverantören. Säkerhetsskyddsåtgärderna delas in i tre områden:

1. Informationssäkerhet
2. Fysisk säkerhet
3. Personalsäkerhet

I planen ska nivå på säkerhetsskyddsavtalet anges samt vilken säkerhetsklass som ska gälla för personalen. Det är viktigt att planen klargör vilka säkerhetsskyddsåtgärder som ska genomföras av Västra Götalands förvaltningar och bolag själva samt vilka säkerhetsskyddsåtgärder som åligger den upphandlade leverantören i upphandlingsförfarandet eller vid utförandet av uppdraget. Planen ska dokumenteras och utgöra underlag för vilken kravställning som ska upprättas i säkerhetsskyddsavtalet.

Under upphandlingen

1. Genomför förstagångsbesök

Gäller endast vid säkerhetsskyddsavtal nivå 1 när säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter kommer finnas utanför verksamhetsutövarens lokaler. Besökets syfte är att godkänna säkerhetsskyddet i lokalerna innan ett säkerhetsskyddsavtal ingås. Kontrollen ska utgå från de krav som fastställts i säkerhetsskyddsplanen som anger regleringen av säkerhetsskyddet. Protokoll ska föras över hur leverantör uppfyller kraven på säkerhetsskydd.

2. Skriv säkerhetsskyddsavtal

Ansvarig för upphandling, samarbetet eller säkerhetsskyddsarbetet skriver ett säkerhetsskyddsavtal.

Olika avtalsmallar används beroende på säkerhetsskyddsavtalets nivå:

[Mall för säkerhetsskyddsavtal nivå 1](#)

[Mall för säkerhetsskyddsavtal nivå 2](#)

[Mall för säkerhetsskyddsavtal nivå 3](#)

3. Fyll i underlag för säkerhetsskyddsavtal

Fyll i [Underlag för säkerhetsskyddsavtal.pdf \(sakerhetspolisen.se\)](#)

Säkerhetsskyddsavtal samt underlag skickas till sakerhet-beredskap@vgregion.se där det undertecknas av säkerhetsskyddschef.

4. Upprätta säkerhetsskyddsinstruktion

När ett säkerhetsskyddsavtal med nivå 1 har ingåtts mellan parterna ska leverantören upprätta en säkerhetsskyddsinstruktion som godkänns av verksamhetsutövaren.

Säkerhetsskyddsinstruktion kan också bli aktuell för andra nivåer på säkerhetsskyddsavtalet om verksamhetsutövaren kräver det.

Säkerhetsskyddsinstruktionen är ett komplement till säkerhetsskyddsavtal och preciserar regler och rutiner avseende driften hos leverantören.

En säkerhetsskyddsinstruktion ska bland annat innehålla information om de säkerhetsskyddsåtgärder som den upphandlade leverantören ska ha vidtagit mot hot, risker och den kommande tillgången av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

Säkerhetsskyddsinstruktionen ska godkännas av verksamhetsutövaren och kan exempelvis innehålla: en beskrivning om hur säkerhetsskyddsorganisation är utformad, rutiner för handläggning av säkerhetsprövning, regler och rutiner kring informationssäkerhet tillträdesbegränsning, utbildningsplan för anställda, rutiner avseende internkontroll med mera.

5. Säkerhetsprövning

Ledningsgrupp för det upphandlade leverantören samt alla som ingår i uppdraget ska säkerhetsprövas. Säkerhetsprövningen innefattar:

- Registerkontroll
- Grundutredning
- Särskild säkerhetsbedömning vid klass 1 och 2

Den upphandlade leverantören ansvarar för att säkerhetsprövning genomförs.

Registerkontroll görs genom ifyllnad av [Ansökan om registerkontroll.pdf](#) (sakerhetspolisen.se) som skickas till enhet säkerhet och beredskap (ESB) via sakerhet.beredskap@vgregion.se

6. Utbildning

Verksamhetsutövaren ska säkerställa att personal hos en upphandlad leverantör, som det ingåtts säkerhetsskyddsavtal med, har nödvändig och tillräcklig kunskap inom säkerhetsskyddsområdet utifrån det arbete som personalen ska utföra. Detta ska ske genom utbildning av leverantörens personal.

För mer info se Säkerhetspolisens vägledning personalsäkerhet.

Under avtalstiden

1. Utbildning

Hos den upphandlade leverantör genomförs utbildningar fortlöpande enligt säkerhetsskyddsinstruktionens utbildningsplan. Utbildningen kan kravställas av VGR och utföras hos leverantör.

2. Kontroll

Löpande uppföljning ska göras av leverantörs säkerhetsskydd under avtalstiden. Det är ansvarig verksamhet på VGR som utför kontrollerna.

3. Säkerhetsprövningar

Säkerhetsprövningar ska göras när nya medarbetare ska ha tillgång till de säkerhetsskyddade uppgifterna.

Avslut

När upphandlings- och säkerhetsskyddsavtalet slutat gälla ska förvaltningen eller bolaget anmäla det till säkerhetspolisen genom att fylla i blanketten:

[Upphörande av registerkontroll.pdf \(sakerhetspolisen.se\)](#)

Blanketten skickas till sakerhet-beredskap@vgregion.se